

Рудніченко Є. М., Лісовський І. В., Рудніченко М. М.

МІСЦЕ ТА РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ РЕСУРСІВ В УПРАВЛІННІ ВІТЧИЗНЯНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ

У статті досліджено зростаюче значення інформаційно-комунікативних ресурсів та виділено особливості їх застосування при формуванні управлінських рішень. Виділено цільове призначення формування інформаційних масивів. Визначено цільову орієнтованість інформаційно-комунікативного забезпечення процесів управління основних зацікавлених суб'єктів. Конкретизовано роль внутрішнього інформаційно-комунікативного забезпечення управлінських процесів. Наведено сутність і характерні риси інформаційного забезпечення процесів управління на підприємствах. Представлено підходи до оцінювання управлінської інформації.

Ключові слова: інформація, комунікації, управління підприємством, управлінські рішення

Постановка наукової проблеми

Інформаційно-комунікативні ресурси в сучасних реаліях функціонування вітчизняних підприємств стають одним з ключових факторів успіху та забезпечують конкурентоспроможність не лише на внутрішньому, а й на зовнішніх ринках. Постійне зростання обсягів інформації та удосконалення комунікаційних технологій зміщують акцент взаємодії бізнесу і потенційних споживачів у віртуальне середовище. Інтернет-технології та різноманітні комунікаційні платформи обумовлюють зміну підходів до управління підприємствами. Наявні інформаційно-комунікативні ресурси дозволяють значно оптимізувати управлінські процеси і передавати інформацію безпосередньо до кожного виконавця без втрати часу і її викривлення. Взаємодія з клієнтами компаній відбувається постійно, безпосередньо та оперативно, що дозволяє відслідковувати «слабкі місця» і вчасно їх ліквідувати. Тому дослідження специфіки та значення інформаційно-комунікативних ресурсів в управлінні вітчизняними підприємствами є актуальними і своєчасними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблематика використання інформаційно-комунікативних ресурсів та інформаційно-комунікативних технологій у практиці управління підприємствами досліджувалась у працях вітчизняних та іноземних вчених [1-4], однак швидкі темпи змін у бізнес-середовищі обумовлюють потребу у подальших дослідженнях.

Мета статті

Метою статті є дослідження ролі інформаційно-комунікативних ресурсів у процесі ефективного управління вітчизняними підприємствами.

Викладення основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження

Для ефективного управління підприємством надзвичайно важливим є інформаційне забезпечення процесів управління та відповідний аналітичний інструментарій. Ці елементи, за умови їх ефективного функціонування, дозволяють у повному обсязі впроваджувати сучасні підходи та найбільш ефективні інструменти у практику управління підприємствами та оптимізують комунікації. На сьогодні існують доволі різні підходи до оцінювання корисності інформаційно-комунікативного забезпечення управління з боку різних користувачів та суб'єктів управління.

Трансформація відносин суб'єктів, що зацікавлені у інформації про різні аспекти діяльності підприємства, проявляється у різному розумінні методичних підходів, які повинні бути використані для забезпечення очікуваного результату. При цьому результати можуть суттєво відрізнитися, оскільки менеджери підприємств і власники підприємств доволі часто розглядають систему управління і результативність управління у різному контексті. Окремо доцільно виділити групу інституційних агентів, що використовують інформацію про діяльність підприємства для реалізації своїх функцій (переважно контролюючих) у процесі взаємодії із суб'єктами господарювання. Зрозуміло, що тривалий період вітчизняні практики формують інформаційний масив для різних цілей – для управління, зовнішніх інституційних користувачів,

інвесторів та власників. Однак спільним для всіх суб'єктів є обґрунтоване прийняття рішень з використанням відповідних інформаційно-комунікативних ресурсів. Тому, необхідно в першу чергу визначити цільову орієнтованість інформаційно-комунікативного забезпечення процесів управління основних зацікавлених суб'єктів (рис. 1).

Рис. 1. Цільова орієнтованість інформаційно-комунікативного забезпечення процесів управління основних зацікавлених суб'єктів

Коментуючи наведені на рис. 1 цільові потреби основних суб'єктів управління, доцільно підкреслити, що найбільшу деталізацію та розгалуження інформаційних запитів формують саме менеджери підприємства за рахунок накопичення інформації та налагодження комунікацій у процесі виробництва та реалізації готової продукції. Їх вимоги повинні забезпечуватися системою внутрішнього інформаційно-комунікативного забезпечення.

Як зазначено у [4, с. 27], система внутрішньої управлінської інформації підприємства (об'єднання) – це окрема організаційно-технічна система, що підтримує процес інформаційного забезпечення управлінської діяльності ланки менеджменту підприємства (об'єднання), в якому реалізуються його функції (вимірювання, накопичення, аналізу, контролю, планування, підготовки інтерпретації та надання інформації для подальшого прийняття управлінських рішень), забезпечує якісні характеристики управлінської інформації, такі як оперативність, вірогідність, коректність, цінність, своєчасність, актуальність, повнота, доступність, простота, гнучкість використання та релевантність і дозволяє підвищити ефективність управління підприємством на стратегічному, поточному та оперативному рівнях.

У контексті дослідження інформацію доцільно розглядати як фундаментальну основу реалізації управлінських рішень. Управління підприємством пов'язане, в першу чергу, з інформаційно-комунікативними потоками, хоча і оперує даними та використовує факти щодо функціонування різних сфер діяльності підприємства.

Однак, особливістю ефективного управління є робота на упередження негативних наслідків у всіх сферах діяльності підприємства, а констатація проблем і мінімізація негативних наслідків подій, що вже відбулися, не дозволяють суб'єктам господарювання стабільно

функціонувати і розвиватися. Тому акцентування уваги управлінців на інформаційно-комунікативних потоках та ресурсах є запорукою належного стану системи управління.

Стосовно інформаційного забезпечення, О. Є. Кузьмін і Н. Г. Георгіаді виокремлюють такі три основні підходи [5, с. 62]:

1. Інформаційне забезпечення – процес задоволення потреб конкретних користувачів інформації;

2. Інформаційне забезпечення – комплекс заходів зі створення і функціонування інформаційної системи;

3. Інформаційне забезпечення – комплекс засобів і методів оформлення документації, організації збереження даних, кодування і пошуку інформації про стан і поведінку систем і підсистем управління підприємством.

Інформаційне забезпечення має наступні характерні риси [6, с. 200]:

1) склад інформації (інформаційних одиниць або інформаційної сукупності, такої як показники, документи тощо, необхідних для вирішення управлінських завдань і виконання функцій управління);

2) структурованість інформації і закономірності її перетворення, тобто правилами побудови показників, документів, агрегації і декомпозиції інформаційних одиниць, перетворення інформаційних одиниць надходження інформації до користувача;

3) характеристики руху інформації (кількісні оцінки потоків інформації –обсяг, інтенсивність, визначення маршрутів надходження інформації, побудова схем обігу документів; часові характеристики функціонування джерел інформації, термін зберігання, частота оновлення);

4) характеристики якості інформації (кількісні оцінки корисності, важливості, повноти, достовірності, оперативності);

5) способи перетворення інформації (методи відбору, доставки, розподілу інформації серед користувачів, методика розрахунку показників, схеми забезпечення управлінських підрозділів у складі окремих служб підприємства і системи розподілу в цілому).

На думку В.В. Іванової, необхідно розрізняти інформаційне забезпечення-ресурс (інформація, інформаційний фонд) й інформаційне забезпечення-процес [8]. Така позиція є абсолютно справедливою, оскільки інформація як ресурс здатна формувати конкурентні переваги конкретного суб'єкта господарювання, а як процес – налагоджувати систему взаємодії всередині організації за рахунок ініціювання дії певних комунікативних механізмів. Сама інформація не викликає певних дій, а її оброблення відповідальними особами і генерування рішень та комунікацій призводить до розвитку організації. Зазначимо, що оцінювати управлінську інформацію можна за такими параметрами:

- обсяг: інформаційна надмірність, субмінімальний рівень, недостатність інформації (інформаційний голод);

- цінність: нульова цінність, середній рівень, висока цінність, надвисока;

- ймовірність: абсолютна (100%), надійна (80%), негативна (менше ніж 80%);

- насиченість: висока (80 - 100%), нормативна (50 - 80%), низька;

- відкритість: конфіденційна, відкрита;

- тривалість періоду, впродовж якого вона не втрачає своєї актуальності й використовується в прийнятті рішень: теоретична, стратегічна (10 - 15 років), тактична (кон'юнктурна) (від кварталу до 2 - 3 років), оперативна [8, с. 74].

Однак як би ми не оцінювали інформацію, саме комунікації та комунікативні ресурси здатні генерувати відповідні потоки інформації у необхідному напрямку та дозволяють реалізовувати на практиці відповідні управлінські рішення.

Висновки та перспективи подальших досліджень

Отже, значення інформації для прийняття виражених управлінських рішень є надзвичайно важливим, але без налагодженої системи комунікації та комунікативного забезпечення бізнес-процесів на підприємстві дуже складно налагодити ефективно-діючу систему менеджменту. Тому для реалізації стратегічних планів розвитку підприємств надзвичайно важливими є подальші дослідження їх інформаційно-комунікативного середовища.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бриллюэн Л. Научная неопределенность и информация / Л. Бриллюэн. — М.: Либроком, 2010. — 278 с.
2. Ветлугина И. М. Информационное моделирование в управлении современными экономическими системами: [монографія] / И. М. Ветлугина; под науч. ред. Л. В. Акимовой. — Дальневост. гос. ун-т. — М.: Компания Спутник, 2005. — 125 с.
3. Волошин О. Ф. Моделі та методи прийняття рішень : [навчальний посібник] / О. Ф. Волошин, С. О. Мащенко. — К.: ВПЦ «Київський університет», 2010. — 336 с.
4. Поздняков С.В. Формування системи внутрішньої управлінської інформації підприємств та об'єднань : дис... канд. наук: 08.06.01 / Сергій Вікторович Поздняков – Донецьк, 2007. — 231 с.
5. Кузьмін О.Є. Формування і використання інформаційної системи управління економічним розвитком підприємства: [монографія] / О.Є. Кузьмін, Н.Г. Георгіаді. — Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2006. — 368 с.
6. Герцик В.А. Інформаційне забезпечення організаційно-економічного механізму управління розподілом продукції / В.А. Герцик // Механізм регулювання економіки. — 2009. — Т. 2, №3. — С. 199-204.
7. Иванова В.В. Якісні аспекти інформаційного забезпечення економіки, заснованої на знаннях, інформаційними суб'єктами кластерів [Електронний ресурс] / В.В. Иванова. // Якісні аспекти інформаційного забезпечення економіки, заснованої на знаннях, інформаційними суб'єктами кластерів / В.В. Иванова // Економічний часопис-XXI. — 2011. — № 9-10. — С. 65-68. Режим доступу: http://dspace.uccu.org.ua/bitstream/123456789/279/1/ivanova_aspekt.pdf.
8. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств / М.Я. Коробов — К.: Знання, 2000. — 378с

Рудниченко Е.М., Лисовский И.В., Рудниченко М.М.

***МЕСТО И РОЛЬ ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАТИВНЫХ РЕСУРСОВ В УПРАВЛЕНИИ
ОТЕЧЕСТВЕННЫМИ ПРЕДПРИЯТИЯМИ***

В статье исследовано возрастающее значение информационно-коммуникативных ресурсов и выделены особенности их применения при формировании управленческих решений. Выделено целевое назначение формирования информационных массивов. Определена целевая ориентированность информационно-коммуникативного обеспечения процессов управления основных заинтересованных субъектов. Конкретизирована роль внутреннего информационно-коммуникативного обеспечения управленческих процессов. Приведена сущность и характерные черты информационного обеспечения процессов управления на предприятиях. Представлены подходы к оценке управленческой информации.

Ключевые слова: информация, коммуникации, управление предприятием, управленческие решения.

Rudnichenko Ye.M., Lisovsky I.V., Rudnichenko M.M.

***THE PLACE AND ROLE OF INFORMATION AND COMMUNICATION RESOURCES IN THE
MANAGEMENT OF DOMESTIC ENTERPRISES***

The article investigates the increasing importance of information and communication resources and highlights the peculiarities of their application in the formation of managerial decisions. The intended purpose of formation of information arrays is allocated. The target orientation of information and communication provision of the processes of management of the main interested entities is determined. The role of internal information and communication provision of managerial processes is specified. The essence and characteristic features of information provision of management processes at enterprises are presented. The approaches to evaluation of management information are presented.

Key words: information, communication, enterprise management, management decisions